

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣΑΤΥΡΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ ΜΟΝΟΝ : Ἐν Ἀθήναις καὶ ταῖς ἐπαρχ. φρ. 20. — Ἐν τῷ ἔξωτ. φρ. 30
ΑΓΓΕΛΙΑΙ : ἅπαξ ἡ ὀδὸς, λ. 40, τρεῖς ἑως ἑξάκις λ. 20, κατὰ μῆνα λ. 15, ἔτος ἡ ἑξαμηνίαν λ. 10.

Β. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

— ΓΡΑΦΕΙΟΝ, ὁδὸς Μουσῶν, Ἀριθ. 4, ἀπέναντι τῆς οἰκίας Φιλήμορος παρὰ τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος. —

ΑΙ ΑΘΗΝΑΙ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΟΜΕΝΑΙ *

Ἐκ τῶν κατὰ τὰ περίξ τῆς πόλεως κειμένων κτιρίων ἡ ἐπιτροπὴ ἐθεώρησε καθήκον αὐτῆς πρῶτον ἐπὶ τῶν νεκροταφείων καὶ τοῦ δημοτικοῦ σφαγείου νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχήν.

Δύο δημοτικά νεκροταφεῖα, ὡς γνωρίζετε, ὑπάρχουσιν ἐν Ἀθήναις. Ἐν μικρὸν κείμενον παρὰ τὰ δυτικά πρόθυρα τῆς πόλεως, καὶ ἕτερον τὸ ἀ. κείμενον ὀπισθεν τοῦ Ἰλισσοῦ.

α) Καὶ τὸ μὲν πρῶτον τούτων, μικρὸν καὶ σπανίως δεχόμενον νεκρούς, εἶνε πτωχὸν καὶ οὐχὶ μάλα περιποιημένον τὰς διοδούς καὶ τὰς δεινροστοιχίας, καὶ τοὺς τάφους. Ἀλλ' ἡ ἐπιτροπὴ δὲν ἤλθεν εἰς τὰ νεκροταφεῖα ὅπως θαυμάσῃ τὰ ἔργα τῆς νέας ἑλληνικῆς τέχνης, ἡ συλλέξῃ ἐπιτύμβια* ἐπεσκέσθη ταῦτα ἐν ὥρᾳ μαλιστα ἐπιδημίας μολυσματικοῦ νοσήματος, ἵνα βεβαιωθῇ κατὰ πόσον ἐκτελοῦνται αἱ ἀστυνομικαὶ διατάξεις περὶ τῆς ταφῆς τῶν νεκρῶν.

«Ἐκαστος τάφος, λέγει τὸ 6 ἄρθρ. τοῦ ἀπὸ 28 Μαρτίου 1832 Β. διατάγματος περὶ νεκροταφείων, πρέπει νὰ ἔχῃ διὰ μὲν τοὺς ἡλικιωμένους μῆκος τουλάχιστον 2 μετ. καὶ πλάτος 1 μ. διὰ δὲ τὰ παιδία μῆκος 1 μ. καὶ πλάτος 1) 2 μ., γενικὸν δὲ βάθος τουλάχιστον 2 μ. καὶ πρέπει νὰ σκεπάζεται μετ' γεώλοφον εἰς ὕψος τουλάχιστον 1 μετ. θέλουν δὲ ἀπέχει ἀπ' ἀλλήλων οἱ τάφοι ἥμισυ μέτρον».

Ἐξήτησε λοιπὸν ἡ ἐπιτροπὴ καὶ ἀνεύρε δύο νεοσκαφεῖς τάφους. Μετρήσασα δὲ αὐτοὺς ἐπιμελῶς εὑρε τὸ μὲν μῆκος αὐτῶν 2 μ. ἡ κατὰ ὀλίγα δέκατα περὶ τὰ δύο μέτρα, τὸ πλάτος κατὰ μὲν τὸ μέρος τῆς κεφαλῆς 0,70 καὶ 0,73,

κατὰ δὲ τοὺς πόδας 0,52 καὶ 0,53· τὸ δὲ βάθος τοῦ μὲν ἐνός ἀκριβῶς 1 μ. τοῦ δ' ἑτέρου 1,15· περιελοῦσα δὲ πολλοὺς τάφους καὶ μετρήσασα τοὺς ἐπ' αὐτῶν σωρούς ἡ γεωλόφος εὑρεν αὐτοὺς ἀπὸ 20 μέχρι 0,30 ὕψους.

Ἡ καταπληκτικὴ αὕτη σμίκρυνσις τῶν τάφων ἠνάγκασε τὴν ἐπιτροπὴν νὰ παρατηρήσῃ τῷ τε ἐπιστάτῃ καὶ τοῖς ἐργαζομένοις εἰς τὴν ἀνασκαφὴν ὅτι ὁ νόμος παραμελεῖται. Εἰς ταῦτα ἐκείνοι ἀπάντησαν ὅτι τὸ λάθος ἦν τοῦ ἐδάφους καὶ ὅχι αὐτῶν, διότι ἀδύνατον ἦτο νὰ σκαφῶσι οἱ λάκκοι βαθύτερον, ἀφοῦ κάτω τοῦ ἐνός μέτρου ἡ γῆ ἦν πετρώδης καὶ δυσκολώτατα ὑποχωρεῖ εἰς τὴν ἄξινον. Ἄν καὶ οἱ σκαπτοντες τοὺς λάκκους ἐργάται πληρώνονται διὰ τὴν ἐργασίαν τῆς ἡμέρας καὶ οὐχὶ δι' ἕκαστον τάφον, τὸν ὅποιον ἀνοίγουσιν, ἐξ οὗ φανερόν ὅτι οὐδόλως οὕτοι καταχρῶνται μὴ βαθύνοντες αὐτοὺς, ἡ ἐπιτροπὴ προσεκάλεσεν ἕνα τῶν ἐργατῶν νὰ βαθύνῃ ἕνα τῶν νεοσκαφῶν λάκκων, περὶ οὗ διετινόντο ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ σκαφῇ βαθύτερον· εἶδε δὲ ὅτι ἄνευ τῆς παραμικρᾶς δυσκολίας, ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν ἀνορύσσων ὁ ἐργάτης ἀπλοῦν χῶμα ἐφθασεν εἰς βάθος 1,50 καὶ βεβαίως θὰ ἔφθανε μετὰ τῆς αὐτῆς εὐκολίας εἰς 2 καὶ πλέον, ἂν ἡ ἐπιτροπὴ ἐπέμενε.

Ἐν τῷ νεκροταφείῳ τούτῳ θάπτονται πολλοὶ ἐξ εὐλογίας θανόντες. Ὁ δὲ ἐπιστάτης καὶ ὁ ἱερεὺς ἐδειξαν τῇ ἐπιτροπῇ πολλοὺς τάφους τοιούτων, κειμένους ἀνακίξ μετὰ τῶν τάφων τῶν ὑπὸ πάσης οἰασθήποτε ἄλλης ἀσθενείας τελευτησάντων. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου τῆς ταφῆς οἱ μὲν ἐργάται οἱ σκάπτοντες τοὺς τάφους, εὐρίσκονται πολλάκις πλησιέστατα ἀνθρώπων θανόντων ἐξ εὐλογίας, οἱ δὲ περιποιούμενοι τὸ Νεκροταφεῖον ἢ οἱ ἐρχόμενοι ἵνα θάψωσι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς, πατῶσι πολλάκις τὸν τάφον, ἐν ᾧ πρὶν μικροῦ ἐτάφη τις ἐξ εὐλογίας ἀποθιώσας, ἡ ἀπέχουσιν ἀπ' αὐτοῦ ἐν μόλις μέτρον, διότι σωρὸς ἐπὶ τοῦ τάφου ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲν ὑπάρχει.

Ἡ ἐπιτροπὴ μετὰ τὴν παρατήρησιν ταύτην, εἰς οὐδὲν

* Συνέχ. ἰδ. ἀριθ. 402.

ἄλλο συμπέρασμα ἡδυνήθη νὰ καταλήξῃ, ἂν μὴ εἰς τὸ ἐξῆς: "Ὅτι ὁ χάρις ἐπιστάτης τοῦ Β' Νεκροταφείου καὶ ὁ ἱερεὺς αὐτοῦ οὐδέποτε εἶχον — οἱ δκηροί, — ἀναγνώσει τὰ τελευταῖα περὶ ἀναδόσεως ἀπὸ τῆς γῆς τῶν μολυσματικῶν μικροβίων πειράματα τοῦ Pasteur οὐδὲ τὸ περὶ ἀναγεννήσεως τῆς γῆς διὰ τῆς ἐργασίας τῶν σκωλήκων ἔσχατον ἔργον τοῦ Darwin.

Πλὴν τῆς ἀπομονώσεως, τὰ σώματα τῶν ἐξ εὐλογίας θνησκόντων πρέπει κατὰ νόμον δι' ἰδίου τρόπου νὰ θάπτονται. Ἐνταῦθα ὅμως οὐδὲν τοιοῦτον συμβαίνει. Πρῶτον οἱ λεγόμενοι *μόρτιδες*, οἱ παθόντες δὴλον ὅτι ἐξ εὐλογίας, καὶ οἱς πᾶσα ἡ τῶν εὐλογιῶντων ζώντων καὶ νεκρῶν ἐπιμέλεια ἀνετέθη ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας, πολλάκις θεωροῦσι τετελεσμένον τὸ ἔργον αὐτῶν εὐθὺς ὡς φέρωσι καὶ ἀποθέσωσι τὸν νεκρὸν ἐν τῷ τάφῳ. Διὸ καὶ ἀπέρχονται. χωρὶς νὰ καλύψωσιν αὐτὸν διὰ χώματος. Οὕτω δὲ εἶναι ἡναγκασμένος ὁ μὴ *μόρτης* νεκροθάπτης, ὁ ἐν τῷ νεκροταφείῳ, ὁ καθ' ἑκάστην ἐρχόμενος εἰς συνάφειαν μετὰ πλήθους κόσμου, νὰ θάπτῃ αὐτόν. Δεύτερον, ἀσθέστου οὐδ' ἵχνος ὑπάρχει ἐν τῷ νεκροταφείῳ πρὸ μῆνός. Ἀναγκάζεται λοιπὸν νὰ ἐπιτρέπῃ τὴν ταφὴν τῶν ἐξ εὐλογίας νεκρῶν, ἄνευ τοιαύτης, ἐνῷ ὁ νόμος ὠρισμένως λέγει ὅτι πρέπει τὸ φέρετρον νὰ καλύπτεται ἐν τῷ τάφῳ διὰ στρώματος 20 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου ἀσθέστου.

Ἡ ἐπιτροπὴ ταύτας μόνον τὰς ἀσχημίας τοῦ Β' δημοτικοῦ Νεκροταφείου ἀναφέρει σήμερον, διότι δὲν ἡδυνήθη πλεῖστον νὰ λεπτολογήσῃ.

β) Το δὲ Α'. δημοτικὸν Νεκροταφεῖον, ἐκτεινόμενον εἰς μεγάλην ἔκτασιν, περιέχον τοὺς τάφους τῶν πλειοτέρων ἐν τῇ πόλει θανόντων, εἶναι καὶ πλούσιον καὶ ἀριστα διεσκευασμένον. Αἱ δίοδοι αὐτοῦ εἶναι κανονικαί, καθαραὶ καὶ ὑπὸ παροδίων δεινδροστοιχιῶν κεχωρισμέναι, οἱ τάφοι κατὰ

τὸ πλεῖστον πεφυτευμένοι ὑπὸ δεινδρυλλίων καὶ ἀνθῶν, πολλάκις κοσμοῦμενοι ὑπὸ εὐοσμωμάτων ἀνθοδεσμῶν. Ἄν δὲ οὗτοι οἱ τάφοι δὲν ἦσαν πολλαχοῦ ὁ εἰς κεκολλημένος παρὰ τὸν ἄλλον καὶ οὐχὶ ἡμισυ μέτρον, ἀλλ' οὐδὲ δέκατα τοῦτου ἀπέχοντες, βεβαίως ἢ ἐν μεγάλῳ ἐξέτασι αὐτοῦ θὰ παρίστα αὐτὸ ἀρίστον.

Καὶ ὅμως ἡ ἀρίστη αὐτὴ ἐντύπωσις, ἣν ἐμποιεῖ τὸ Νεκροταφεῖον, τῷ εἰσερχομένῳ εἶναι ἀπατηλή.

Γνωρίζετε πάντες ὅτι δύο εἶναι τὰ κύρια εἶδη τῶν τάφων· οἱ λάκκοι δὴλον ὅτι καὶ αἱ κρύπται. Δύσκολον εἶναι τῇ ἐπιτροπῇ νὰ ἀποφανθῇ ἂν αἱ κρύπται εἶναι ἐκτισμέναι κατὰ τὸν νόμον καὶ τοὺς κανόνας τῆς τέχνης· ὅτι ὅμως δύναται νὰ βεβαιώσῃ εἶναι τοῦτο, ὅτι πολλάκις ἡ καταπακτὴ, δι' ἣς καταβιβάζουσι τὰ σώματα τῶν τεθνεώτων ἐν ταύταις, ἀποφράσσονται κακῶς καὶ ἀσφαλιζονται, οὗ ἕνεκα οὐχὶ σπανίως ἀναδίδουσι δυσωδίαν καὶ τῷ μακρὰν διερχομένῳ ἀντιληπτή. Ἡ ἐπιτροπὴ φρονεῖ ἀπρεπὲς νὰ ἀναφέρῃ ὀνομαστὶ παρομοίους τάφους.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τοὺς λάκκους, οὗτοι ἀνοίγονται ὥπως οὐδ' εἰς τὸ Β' Νεκροταφεῖον. Ἡ ἐπιτροπὴ μὴ εὐρούσα ἐν τῷ προσθίῳ νεκροταφείῳ λάκκον τινὰ νεροκαφῇ κατέφυγεν εἰς τὸ ὀπισθεν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἐπιστάτης ἐβεβαίωσεν αὐτὴν, — τοῦθ' ὅπερ ἄλλως καὶ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως κάλλιστα ἐγνώριζεν ἕκαστος τῶν μελῶν αὐτῆς, — ὅτι οἱ λάκκοι πανταχοῦ ὁμοίως σκάπτονται, οὐδόλως νομίζει ὅτι πρέπει νὰ διακρίνῃ τὰ δύο τμήματα.

Ἐξετάσασα λοιπὸν πολλοὺς λάκκους τοῦ τμήματος ἐκείνου, ὅπερ ἐσχάτως προσετέθη, εὗρεν ἔχοντας ὡς ἐξῆς: Μῆκος μὲν σχεδὸν πάντοτε 2 μ. πλάτος δὲ κατὰ μὲν τὸ μέρος τῆς κεφαλῆς περιστρεφόμενον περὶ τὰ 0,72 καὶ περὶ τὰ 0,50 κατὰ τοὺς πόδας. Περὶ δὲ τοῦ βάρους ἐκ τῶν ἐξ τάφων οὓς ἐμέτρησεν εἶχον, ὁ μὲν α 1 μ. — ὁ β' 0,90 — ὁ γ'

ΟΙ ΕΜΠΟΡΟΙ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

(Συνέχεια ἴδε ἀριθ. 401)

— Καὶ τί διαταγὰς σοὶ ἔδωκεν ἡ Καικιλία;
— Νὰ περιμείνω τὰς διαταγὰς τῆς ἐξοχότητός σας.
— Λοιπὸν, εἶπεν ὁ Σανούτος μετὰ μικρὰν παύσιν, μείνε σήμερον εἰς τὸν λιμένα τοῦτον, καὶ αὔριον ἴσως θὰ σοὶ δώσω διαταγὰς.

Ὁ γραμματοφόρος προσεκύνησε καὶ ἐξῆλθε.

Ὁ δὲ Σανούτος ἀνέγνω καὶ ἐκ τρίτου τὴν ἐπιστολὴν, καὶ ἐφαίνετο ὅλος ἀπησχολημένος ὑπὸ διαλογισμοῦ τινος. Περιῆλθε τρεῖς ἢ τετράκις ἐν τῷ εὐρυχώρῳ θαλάμῳ τῆς γαλέρας του, τῷ ἔχοντι ἐπιπλά μεγαλοπρεπῆ. Τέσσαρα μεγάλα καὶ πολυτελῆ ἀνάκλιντρα ἔκειντο παρὰ τοὺς τοίχους, ἔχοντα κόκκινον σπρικὸν ὕφασμα. Στρογγύλη τράπεζα ἴστατο ἐν τῷ μέσῳ, ἀνέχουσα μέλαιναν στήλην ἐξ ἐβένου στηρίζουσαν τὸν ὄροφον. Ἐξ αὐτῆς ἐκρέμαντο ἀργυραὶ πολύφωτοι λυχναί, μι-

μούμεναι ἡ πρώτη ὄψιν ἐπτακέφαλον, ἡ ἑτέρα τὸν λέοντα τοῦ Ἀγίου Μάρκου, ἡ τρίτη ξίφος κεκυρτωμένον, ἡ δὲ ἄλλη Σειρήνα μὲ προεξέχοντας μαστούς. Ἐπὶ τῆς τραπέζης ἔκειντο ἀγαλμάτια τινα. Ἡ Ἀφροδίτη ἐν ἑκτάσει πρὸ τοῦ κατόπτρου, ἡ Ψυχὴ λιπόθυμος εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Ἐρωτος, ὁ Ἅγιος Μάρκος συγγράφων τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ὁ Ἑρρίκος Δάνδαλος, ὁ θεὸς τοῦ Σανούτου. Ἡ κλίνη, ἐφ' ἧς ἐκοιμάτο ὁ Σανούτος, ἔκειτο ὀπισθεν διπλῶν χρυσοῦφῶν παραπετασμάτων, καὶ ἐμμεῖτο σπήλαιον μὲ σταλακτίτας ἀργυροῦς κρεμαμένους ἐκ τῆς ὀροφῆς.

Ὁ Σανούτος ἀνέβη εἰς τὸ κατὰστρωμα καὶ περιεπάτει, ὅλος ἐκδοτος εἰς τὸν ἀπασχολοῦντα αὐτὸν διαλογισμὸν.

— Ἐλα ἐδῶ, Μιρχάν, εἶπεν αἶφνης, ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Μαῦρον.

Ὁ Μαῦρος προσῆλθε μὲ τὸ κατηφές αὐτοῦ βλέμμα.

— Σὺ ἔχεις τὸ χάρισμα νὰ μχνητεύῃς ἐνίοτε, τῷ εἶπεν ὁ Σανούτος. Ἀνάγνωσε αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν καὶ εἶπέ μοι τί φρονεῖς.

Καὶ τῷ ἔτεινε τὴν ἐπιστολὴν τῆς Καικιλίας.

Ὁ Μηνᾶς τὴν ἀνέγνω.

— Λοιπὸν πῶς σοὶ φαίνεται; τὸν ἠρώτησεν ὁ Σανούτος.

— Αὕτῃ ἡ γυνὴ λέγει ψεύματα, εἶπεν ὁ Μαῦρος.

— Πῶς τὸ εἰζεύρεις;

— Νὰ μὴ εἶμαι Μαῦρος, ἂν δὲν τὸ εἰζεύρω.

— Ναί, ἀλλὰ πόθεν συμπεραίνεις ὅτι λέγει ψεύματα;

0,80,— ὁ δ' 0,70,— ὁ ε' 0,73,— ὅστις καὶ μετὰ μικρὸν πρὸ τῶν ὁμμάτων τῆς ἐπιτροπῆς, οὕτως ἔχων, ἐδέχθη λοχίου τινὸς τοῦ πεζικοῦ τὸ σῶμα.— ἔς' 1,03.— Ὡστε τὸ βάθος ἐξ μετρηθέντων λάκκων ἐκυμάνθη ἀπὸ 1,05 μέχρις 0,70, κατὰ μέσον ὅρον, ἄρα ὅρον 0,91 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου. Μὴ λησμονεῖτε δὲ ὅτι ὁ νόμος ὁρίζει τὸ βάθος νὰ κατέλθῃ τοῦλάχιστον 2 μέτρα.

Πῶς δὲ γίνεται ἡ ἐπιχωμάτωσις, ἐξ ἧς ὁ ὑπὲρ τὸν τάφον σωρὸς ὁ γεωλόφος, εὐκόλως ἐννοεῖτε λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει ὅτι τὸ χῶμα τὸ ἐξαχθέν ἐκ τῆς ἀνορύξεως τάφου 0,90 ἢ 0,70, δὲν δύναται πληρῶσαι τὸν λάκκον τοῦτον, νὰ ὑψωθῇ εἰς 1 μέτρου ὕψος. Διὰ τοῦτο τοῦ μὲν 10 ἢ τὸ πολὺ 20 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου ἀνυψοῦται, τοῦ δὲ μόλις φαίνεται, ἀλλαχού δὲ δυστυχῶς, ἀντὶ γεωλόφου, λάκκων ἐπὶ τοῦ τάφου ἐσχημάτισαν τὰ ἐπισωρευθέντα χῶματα συμπίεσθέντα ἢ καὶ παρασυρθέντα ὑπὸ τῆς βροχῆς.

Ὁ ἐπιστάτης τοῦ Νεκροταφείου, —τὴν ὥραν δυστυχῶς καθ' ἣν ἡ ἐπιτροπὴ ἦλθεν ἐκεῖ ὁ κ. ἔφορος ἔλλειπεν,— καὶ τινες ἄλλοι παρακολουθοῦντες τὴν ἐπιτροπὴν, δι' ὕσχυρίσθησαν περὶ τοῦ ἀθαβοῦς τῶν λάκκων τὸν αὐτὸν μῦθον, ὃν καὶ ἐν τῷ Β'. Νεκροταφείῳ, ὅτι ἡ γῆ εἶνε πετρώδης καὶ ἀδύνατον βαθύτερον νὰ σκαφῇ. Ταχέως ὅμως καὶ ἐκείνους ἡ ἐπιτροπὴ ἐξήτασε καὶ ἐαυτὴν ἐβεβαίωσε, παρακαλέσασα στρατιώτην τινά, ὅστις εἶχε πρὸ μικροῦ ἀνορύξει τὸν τοῦ ἀνωτέρω μνημονευθέντος λοχίου τάφον, νὰ βαθύνῃ ἓνα τῶν ἀνοικτῶν λάκκων, διότι ἀνευ τῆς παραμικρᾶς δυσκολίας σκάπτων εὐθραυστότατον φυλλάδων σχίστου στρώμα, ἐφθασεν εἰς ἐνὸς καὶ ἡμίσεως μέτρου βάθος· καὶ εὐκολώτατον ἦτο πολὺ βαθύτερον νὰ προχωρήσῃ.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τοὺς νεκροὺς τῶν ἐξ εὐλογίας θανόντων καὶ ἐν τῷ Νεκροταφείῳ τούτῳ συμῶναι, ὅ,τι καὶ ἐν τῷ Β'. Θάπτονται ἀναμῖξ μετὰ τῶν λοιπῶν, ἐν τάφοις πολὺ ἐκεί-

νων ἀθαθεστέροις καὶ οὐδόλως ὑπὸ ἀσθέστου περιγεόμενοι. Ὁ ἐπιστάτης διὰ πειστικωτάτων ἐπιχειρημάτων ἐξήτησε νὰ βεβαιώσῃ τὴν ἐπιτροπὴν ὅτι χέεται ὑπὲρ τοὺς νεκροὺς τῶν τελευταίων τούτων ἀσθεστος, διαταθεῖς ὅτι πολλάκις καὶ στρώμα δύο δακτύλων, ἥτοι 3 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου ὑπεράνω αὐτῶν τίθεται. Ἡ ἐπιτροπὴ ὅμως ἔκρινε καθήκον ἀσφαλέστερον περὶ τῆς ἀληθείας νὰ πληροφορηθῇ. Μετὰ μακρὰς δὲ ἐρεῦνας, ἐπείσθη ὅτι οὐδόλως τοῦτο γίνεται. Καὶ διότι πολλοὶ τῶν εὐ εἰδότην ἐκ τοῦ Νεκροταφείου ἐβεβαίωσαν αὐτῇ τοῦτο, καὶ διότι ἡ ἰδίᾳ ἐξετάσασα μικρὰν ποσότητα ἀσθέστου, ἣν εἰς ἀποθήκην τινὰ φυλάττουσιν, εὗρεν αὐτὴν τὸσιν περίπου, ὅση πρὸ μηνῶν ἐκεῖ ἐστάλη κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἐπιστάτου.

γ.) Ἄλλο ἱδρυμα εἰς τὰ περίξ τῆς πόλεως κείμενον καὶ τὸ ὁποῖον ἐθεώρησε καλὸν νὰ ἐπισκευθῇ ἡ ἐπιτροπὴ εἶνε τὸ **δημοτικὸν Σφαγεῖον**.

Προκαίμενου ὅμως περὶ τοῦ ἱδρύματος τούτου, ἡ ἐπιτροπὴ ἀπορεῖ διατὶ εἰς ἓνα μόνον περιχώρισμα διδεται ὁ τίτλος τοῦ Σφαγείου, ἀφοῦ ἐντὸς πάντων τῶν καλουμένων κτηνοτροφείων σφάζονται ζῶα. Ἐκτὸς ἂν μόνον, διότι ἐν τῷ δημοτικῷ Σφαγεῖῳ σφάζονται τὰ μεγάλα. Διότι πράγματι, ὡς ἐβεβαίωθη ἡ ἐπιτροπὴ, τὰ μὲν μικρότερα τῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ πωλουμένων ζώων σφάζονται εἴτε ἐν τοῖς οὕτω δὴ καλουμένοις κτηνοτροφείοις, εἴτε καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς παραπήγμασι τῆς ἀγορᾶς· μόνον δὲ οἱ βόες εὐρίσκουσι τὸ τέλος αὐτῶν ἐν τῷ δημοτικῷ Σφαγεῖῳ.

Εἶνε δὲ τὸ κτίριον τοῦτο μεγάλη αὐλὴ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁποίας ὑφύεται οἰκίσκος, διηρημένος εἰς τέσσαρα χωρίσματα κατὰ τὰς τέσσαρας ἀνοικτάς πλευράς, κατὰ δὲ τὰ ὀπισθεν πλάγια δύο ἕτεροι οἰκίσκοι τῆς αὐτῆς κατασκευῆς. Δὲν θὰ ἐπιμείνῃ ἡ ἐπιτροπὴ εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ κτιρίου τούτου, διότι σκοπὸς αὐτῆς δὲν εἶνε ἡ ζωγράφησις ὅλων τῶν

— Δὲν εἰμπορῶ νὰ τὸ ἐκφράσω, ἀλλὰ δὲν λέγει ἀλήθειαν. Τὰ στρήφει καὶ λέγει πολλά. Δύο σημεῖα τοῦ ψεύδους. Μοὶ φαίνεται ὅτι ἤρε τὴν γυναῖκα αὐτὴν τὴν ἰδίαν ζῶσαν, εἰς τὴν Πάτμον, καὶ διὰ νὰ σᾶς κάμῃ νὰ μὴ τὸ ὑποπτεύσητε ποτὲ. Ἐφαντάσθη νὰ σᾶς διηγηθῇ ἄλλα ἀντ' ἄλλων.

— Καὶ ἐγὼ τοῦτο πιστεύω, εἶπεν ὁ Σανούτος. Ἐχει πολλὰ προοίμια καὶ ἐπιλόγους αὐτὴ ἡ ἐπιστολή. Καὶ ὅλη ἐκείνη ἡ παρέκδοσις δὲν εἶναι ἄλλο τίποτε, εἰμὴ στάκτῃ εἰς τὰ ὅμματα τοῦ ἀναγνώστου ῥιπτομένη. Ἀλλὰ θὰ ἐρωτήσω περὶ τούτου καὶ τὴν φίλην μου Πρόνοιαν, ὅταν ἐξυπνήσῃ.

— Ἐρώτησε καὶ τὴν φίλην σου Πρόνοιαν, ἐψιθύρισεν ὁ Μαῦρος, καὶ ἀπεμακρύνθη ὀλισθήσας βραδέως.

Ὁ Σανούτος κατέβη εἰς τὸν θάλαμόν του. Ἀνέφξε θύραν τινὰ καὶ εἰσῆλθεν εἰς κοιτῶνα κρύφιον, ὅπου ἐκοιμάτο γυνὴ τις.

— Κοιμᾶσαι, Πρόνοια; ἔκραξεν ὁ Σανούτος, σείων αὐτήν.

Ἡ γυνὴ ἀφύπνισθη.

— Τρίψε καλὰ τὰ ὅμματά σου, φίλη μου, καὶ ἀνάγνωσε αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν. Καὶ ὕστερον μοὶ λέγεις τὰς ἐντυπώσεις σου.

— Καλὰ.

Καὶ ὁ Σανούτος ἐξῆλθεν. Ἡ δὲ Πρόνοια ἐκλίσσε πάλιν τοὺς ὀφθαλμούς. Ἐνόμισεν ὅτι ἡ ἐμφάνισις τοῦ Σανούτου ἦτο ὄνειρον καὶ προσεπάθεισε νὰ τὸ συνεχίσῃ ἐν τῷ ὕπνῳ.

Ἡ Πρόνοια εἶχεν ἀκολουθήσει αὐτόκλητος τὸν Σανούτον

εἰς τὴν ἐκστρατείαν του, οὗτος δὲ δὲν ἐτόλμησε νὰ τὴν ἀποβάλῃ.

Ὅσον διὰ τὴν Φορτούναν, ἥτις εὐρίσκετο καὶ αὐτὴ ἐπὶ τῆς αὐτῆς γαλέρας καὶ ἐκοιμάτο ἐν ἄλλῳ κοιτῶνι, αὐτὴ εἶχε προσκληθῇ παρὰ τοῦ Σανούτου, βαπτίσαντος καὶ τὴν ναυαρχίδα του μετὰ τὸ ὄνομα αὐτῆς. Ἡ ἀτυχὴς Πρόνοια ἐνόμιζε μέχρι τινὸς ἐαυτὴν ἀπόρθητον εἰς τὸ πάθος τῆς ζήλοτυπίας· ἀλλ' ἐγνώρισεν ἐκ πείρας ὅτι ἡπατᾶτο. Κατέστη σύμπλουτος θεατῆς τῆς ἰδίας αὐτῆς ἀποτυχίας καὶ κατεσπαράττετο ὑπὸ τῶν ὀνύχων τῆς ἀντιζήλου της.

Ὅτε ὁ Σανούτος ἀνέβη ἐκ νέου εἰς τὸ κατὰστρωμα, ἄλλη τις λέμβος εἶχε προσεγγίσει εἰς τὴν γαλέραν. Αὕτη ἤρχετο ἐκ τῆς μοίρας τοῦ συνεκστρατεύσαντος μετὰ αὐτὸν Κουίριν, καταπλεύσαντος εἰς Θήραν ὥρας τινὰς μετὰ τὸν Σανούτον.

Τί ἐξήτει ἡ Βενετία πέμπουσα τοὺς στόλους τούτους εἰς τὸ Αἰγαῖον; Ὅ,τι ζητεῖ ὁ σφαγεὺς παρὰ τοῦ θύματος, τὰς σάρκας αὐτοῦ ἵνα κορέσῃ τὴν πείναν του. Διατὶ αἱ ἰδιωτικαὶ αὐτὰ καὶ κεκυρωμέναι μετὰ τὰ σήματα τοῦ ἁγίου Μάρκου ἐπιχειρήσεις; Διατὶ οἱ τοσοῦτοι ἐργολάβοι τῶν κατακτιήσεων, τῶν ὧς διὰ δημοπρασίας ἐκτελουμένων; Ἡ Βενετία προσηγόρευεν ἐαυτὴν Πολιτείαν, καὶ εἶχεν υἱοὺς τυράννους. Τοῖς ἐδίδε τὸ χρίσμα της καὶ τοὺς ἐπεμπεν ἵνα κατακυριεύσωσι τῆς γῆς. Ἡ γενεαλογία τῆς πολιτικῆς εἶναι συνεχὴς καὶ γνησία κατὰ τοὺς προγόνους. Ἡ ἀργία ἐγέννησε τὴν πείναν. Ἡ πείνα ἔτικε τὴν πείναν. Ἡ πείνα παρήγαγε τὴν ὀρεξιν. Ἡ

ἀνδρῶν ὅσας περικλείει ἡ εὐρωπαϊκὴ τῶν Ἀθηνῶν πόλις. Τοῦτο δὲ μόνον παρατηρεῖ ὅτι, περὶ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν δεινότητα, τὰ μηχανήματα καὶ τὴν ἐν γένει οἰκονομίαν, τὸ Σφαγεῖον τοῦ δήμου Ἀθηναίων πολὺ ὀλίγον διαφέρει τῶν Σφαγείων τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων οὐς ὁ Lubock περιέγραψεν.

Προκειμένου ὅμως περὶ τῆς καθαριότητος αὐτοῦ, ἔχει καθήκον νὰ παρατηρήσῃ ὅτι εἶνε λυπηρόν, λυπηρότατον, ἱδρυμα ἐξ οὗ ὁ δῆμος Ἀθηναίων κερδίζει, ὡς ἐδεχάμην ἡ ἐπιτροπὴ, 45,000 δρ. κατ' ἔτος, νὰ εὐρίσκηται ἐν παρομοίᾳ ἀνδεῖ καταστάσει, καὶ νὰ γίνεται αἰτία τοιαύτης δυσωδίας καὶ τοιούτων κακῶν, παρόμοια τῶν ὁποίων ἡ ἐπιτροπὴ, μόνον ἴσως ἐν τῷ κτήματι τοῦ δήμου Ἀθηναίων πάλιν παρὰ τὸ Β. νεκροταφεῖον ἀπῆντησε.

Διότι ὁ εἰσερχόμενος ἐν τῷ χώρῳ τοῦ Σφαγείου τούτου, πλὴν τῶν κόπρων τῶν ζώων, τὸ πρῶτον ὅπερ συναντᾷ εἶνε ἀνθρώπινα περιττώματα κατὰ σειρὰν παρὰ τὴν περικυκλούσαν μάνδραν εὐρισκόμενα, καὶ πλεονάζοντα ὑπὸ τὸν ΝΑ τοῖχον, ὅπου ὑπάρχουσι πάσσαλοι, ἐφ' ὧν προσδέονται τὰ πρὸς σφαγὴν ζῶα. Φαίνεται ὅτι οἱ καταγινόμενοι εἰς τὴν ἐναπόθεσιν τῶν ὑλῶν τούτων κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο μεγίστην εὐρίσκουσιν εὐχαρίστησιν καὶ ἡδονὴν ἐκ τῆς συντροφίας τῶν βρών· διό, προκειμένου ἤδη αὐτοῖς νὰ χωρισθῶσι τῶν ἀγαπητῶν ὄντων διὰ παντός, δὲν τολμῶσι νὰ ἀπομακρυνθῶσιν αὐτῶν κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς, — ἔστω καὶ δι' ἐργασίας μάλα κρισίμους.

Πρὸ τῶν χωρισμάτων τῶν οἰκίσκων ἐν οἷς ἐκτελεῖται ἡ σφαγὴ τῶν ζώων, ὑπάρχουσι σωροὶ μεγάλοι βρωμερῶν ὑλῶν, αἵτινες προέρχονται ἐκ τῶν στομάχων τῶν σφαγέντων ζώων. Ταύτας ὡς ἐδεχάμην τὴν ἐπιτροπὴν ὁ ἐπιστάτης, μόνον πᾶσαν τετάρτην ἡμέραν ἀπομακρύνουσιν ἐκεῖθεν. Ἐννοεῖτε λοιπόν, ἂν, ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας κείμενα ἐν ἀνοικτῷ ἕρρι καὶ βρεχόμενα ὑπὸ ὑδάτων, ἅτινα πρὸς πλῆσιν τοῦ παρακειμέ-

νου σφαγείου χέουσιν, δύνωνται νὰ σαπῶσι καὶ ὁποῖαν ἀποφορὰν ἀναδίδουσιν.

Εἰπούσα ἡ ἐπιτροπὴ ὅτι αἱ ἀκαθαρσίαι αὗται εἶνε αἱ ἐκ τοῦ στομάχου τῶν ζώων προερχόμεναι, οὐχὶ τυχαίως εἶπε τοῦτο, ἀλλὰ θέλουσα νὰ χωρίσῃ τὰς ἐκ τῶν ἐντέρων. Διότι ταύτας ἐν ἰδιαιτέρῳ ταμείῳ φυλάττουσι, δίδοντες καὶ ἰδιαίτερον ὄνομα, τὸ ὁποῖον δυστυχῶς λητμονήσασα δὲν δύναται νὰ μεταδώσῃ ὑμῖν ἡ ἐπιτροπὴ. Εἶνε δὲ τὸ ταμεῖον τοῦτο παλαιὰ δεξαμενὴ κειμένη ἀπέναντι τῆς θύρας τῆς εἰσόδου, μεταξὺ ταύτης καὶ τῶν σφαγείων, καὶ συνορεύουσα ἄλλῃ δεξαμενῇ ἐν ἣ τὸ μόνον κατὰ τὸ μέρος τοῦτο ὑπάρχον ὕδωρ.

Καὶ εἶνε μὲν ἀληθές ὅτι αἱ δύο δεξαμεναὶ οὐδόλως συγκαίνοινται, διότι καὶ καλῶς κεχρισμένοι ἐσωτερικῶς εἶνε διὰ κουρασάνιου, καὶ αἱ μὲν πολὺ βαθύτερον τῆς δὲ κεῖται. Τοῦτο ὅμως δὲν ἐμποδίζει ἀμφοτέρας νὰ ἀναδίδωσι φοβεράν δυσωδίαν, τὴν μὲν ἐκ τῶν περιεχομένων τῶν ἐντέρων, τὴν δὲ ἐκ τοῦ πρασίνου ὕδατος καὶ τοῦ βούρκου ὅστις πληροὶ αὐτήν.

Καὶ ἐπειδὴ περὶ ὕδατος, ἡ ἐπιτροπὴ παρατηρεῖ ὅτι τὸ μόνον ἐν τῷ ἐκ φύσεως ἀκαθάρτῳ τούτῳ ἰδρύματι ὑπάρχον ὕδωρ εἶνε τὸ ἐν τῇ δύο μέτρων μεγάλῃ δεξαμενῇ φυλαττόμενον καὶ διὰ κάδων ἐκείθεν ἀντλούμενον. Τὸ ὕδωρ τοῦτο μεταφερόμενον διὰ τῶν κάδων ὑπὸ γέροντος καὶ παιδός, καὶ γεόμενον πανταχοῦ ἐντὸς τῶν χώρων ἐν οἷς ἡ σφαγὴ ἐκτελεῖται, ἐν ᾧ χρόνῳ δύο γυναῖκες διὰ σαρώθρων ὠθοῦσιν αὐτὸ πρὸς τὸ μέσον τοῦ ἐδάφους, ὅπου ὑπάρχει αὐλαξ, χρησιμεύει πρὸς καθαρισμὸν τῶν χώρων τούτων, αἵτινες μετὰ τὴν ἐργασίαν τῶν σφαγῶν εἶνε πλήρεις αἵματος πεπτηγόντος.

Καὶ ὅμως εἰς δέκα βημάτων ἀπόστασιν ἐξωθεν τοῦ Σφαγείου διέρχεται ἐν εἰδὲι ῥυάκος ἄφθονον ὕδωρ, προερχόμε-

ῥεξις ἐγέννησε τὴν αὐθαιρεσίαν. Ἡ αὐθαιρεσία ἐγέννησε τὴν ληστείαν. Ἡ ληστεία ἐγέννησε τὴν πολιτικὴν. Ἰδοὺ ἡ αὐθεντικὴ καταγωγὴ τοῦ τέρατος τούτου. Τότε καὶ τότε, πάντοτε ἡ αὐτή. Τότε διὰ τῆς βίας, τώρα διὰ τοῦ δόλου... καὶ διὰ τῆς βίας. Πάντοτε ἀμετάβλητοι οἱ σχοινοβάται οὗτοι, οἱ Ἀθίγγανοι, οἱ γελωτοποιοὶ οὗτοι πύθιοι (καλῶ δὲ οὕτω τοὺς λεγομένους πολιτικούς). Μαῦροι χαλκεῖς κατασκευάζοντες δεσμὰ διὰ τοὺς λαοὺς ἐν τῇ βαθυζόφῳ σκοτίᾳ τοῦ αἰωνίου ἐργαστηρίου των...

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Ο ΚΑΡΤΑΤΣΗΣ

Ἐκ τῆς λέμβου ἧτις προσήγγισεν εἰς τὴν ναυαρχίδα, ἐξῆλθεν ἀνὴρ τις, ὃν ὁ Σανουῦτος ἀνεγνώρισε, καὶ προσελθὼν αὐτῷ τῷ ἐνεχείρισεν ἑγγραφα ἐκ μέρους τοῦ Κουῖρίνη.

— Σὺ εἶσαι, Καρτάτσης; τῷ εἶπε μειδιάσας ὁ Σανουῦτος· τί θέλεις ἐδῶ; ἡ μήπως δὲν σοὺ ἐπλήρωσα ἀκόμη τὰ χασομέριά σου;

— Ὁχι, ἀρχηγέ, ἀλλ' ἔρχομαι ἐκ μέρους τοῦ κόμητος Κουῖρίνη.

— Λοιπὸν εἶσαι ἀνθρώπος σου;

— Ἦναγκάσθην νὰ γείνω, χωρὶς νὰ θέλω.

— Πῶς;

— Μ' ἐμέθυσαν οἱ ναῦται τοῦ καὶ μ' ἐπεβίβασαν εἰς τὴν γαλέραν χωρὶς νὰ ἔχω ὄρεξιν.

— Ἀλλὰ βλέπω ὅτι ἔγινες τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ, ἀφοῦ μοὶ φέρεις ἑγγραφα. Δὲν θὰ τὸ ἔκαμες καὶ τοῦτο χωρὶς ὀρεξίν;

— Ὁχι, ἀλλ' ἀφοῦ ἄπαξ τὸν ἠκολούθησα, ἔβαλα τὰ δυνάτά μου διὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσω.

Ὁ Σανουῦτος ἀνέπτυξε τὰ ἑγγραφα καὶ τὰ ἀνέγνω.

— Ὑπαγε, εἶπε πρὸς τὸν Καρτάτσην. Πρόσφερε πρὸς τὸν κόμητα τοὺς ἀσπασμούς μου, καὶ μετὰ μεσημβρίαν θὰ τὸν ἐπισκεφθῶ εἰς τὰς γαλέρας του.

Ὁ Καρτάτσης προσέβη δύο ἢ τρία βήματα καὶ ἐφαίνετο δισταχῶν.

— Τί στέκεις; τῷ εἶπεν ὁ Σανουῦτος.

— Ἀρχηγέ, εἶπε μὲ σιγανὴν φωνὴν ὁ Καρτάτσης, ἐπεθύμουν νὰ σὰς εἶπω κατῖ.

— Τί πάλιν; Μήπως θέλεις νὰ μοῦ πωλήσῃς τὰς δουλεύσεις σου;

— Ὁχι, τὴν φορὰν αὐτήν. Ἀλλὰ θὰ σὰς εἶπω κατῖ ὅπου ἴσως νὰ ἐνδιαφέρῃ.

Ὁ Σανουῦτος παρετήρησεν ὅτι τὸ βλέμμα τοῦ Καρτάτσης ἐξέφραζε τι, τῷ ἐνευσε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ παρὰ τὴν πρύμναν καὶ καθίσας ἐπὶ σκίμποδος τὸν ἤτένισε.

— Εἶναι πολλὸς καιρὸς, εἶπεν ὁ Καρτάτσης, ὅπου ἤθελον νὰ σὰς εἶπω τοῦτο, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν σὰς ἐφθάσαμεν εἰς

νον κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐκ τοῦ παλαιοῦ ὑδραγωγείου τοῦ Ἀγᾶ, καὶ φερομενον πρὸς τὰς Χαμωστέρνας. Ὡστε ὁ Δῆμος διὰ σωλήνων 50 μ. καὶ διὰ μικρᾶς δαπάνης ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἐν τῷ εἴπερ τι καὶ ἄλλο ὕδατος χρῆζοντι Σφαγείῳ ἀφθονον ὕδωρ.

Ἀλλ' ἵνα μὴ πλείοτερον μακρηγορῇ ἡ ἐπιτροπὴ ἀπασχολοῦσα δι' ἐλάχιστα τὸν καιρὸν τῆς ἐταιρίας, προβαίνει εὐθὺς εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν κυρίως σφαγείων. Ἐκ τῆς ὁροφῆς τῶν χωρισμάτων τῶν οἰκίσκων, περὶ ὧν ἀνωτέρω ἠκούσατε κρέμονται δύο τροχαλῖαι, ἐξ ὧν ἀναρτῶμε α τὰ ζῶα διατέμνονται τὰς φλέδας, πῶθεν ἐκρέει τὸ αἷμα. Τὸ ἑδδαφος, ἐφ' ὃ τὸ αἷμα χέεται, εἶνε ἐστρωμένον διὰ μεγάλων μαρμαρίων πλατῶν κἀκίστα συνηρμοσμένων, καὶ φέρεται ἐπικλινῶς πρὸς τὸ μέσον. Ὁδηγεῖ λοιπὸν ἡ κατασκευὴ αὕτη τοῦ ἐδάφους τὸ αἷμα πρὸς τὸ κατωφερέστερον μέρος ὅπου σχηματίζεται εἶδος διοχευτηρίου. Διὰ τοιούτου κυλίσταται τὸ αἷμα, καὶ ἐξελθὼν ἐν εἰδει ρύακος, τῶν οἰκίσκων, διατρέξαν εἴτα ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον τὸ ὀπισθεν μέρος τῆς αὐτῆς, φέρεται τέλος ἐκτὸς τοῦ περιβόλου τοῦ σφαγείου, δι' ὁπῆς, ἥτις κατεσκευάσθη διὰ τῆς συνήθους ἀρχιτεκτονικῆς, ἥτοι ἀφαιρεθέντων τῶν πετρῶν τῆς μάνδρας κειμένης κατὰ τὸ ΒΑ. μέρος αὐτοῦ.

Ὁ ΒΑ. οὗτος τοίχος τοῦ σφαγείου εἶνε ἐκτισμένος ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ παροχθίου τοῦ Ἰλισσοῦ, οὗ ἡ κοίτη κατὰ τὸ μέρος τοῦτο μεγάλως πλατύνεται καὶ κεῖται σχεδὸν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Ἐξερχόμενον λοιπὸν τὸ αἷμα τῶν σφαγέντων ζώων ἐκ τοῦ περιβόλου τοῦ σφαγείου πίπτει ἐντὸς τῆς κοίτης τοῦ Ἰλισσοῦ.

Καὶ ἥ ὃν πᾶσα ἡ καθαριότης ἐν τῷ σφαγείῳ ἐτελείωσεν καὶ ἐπίσταται καὶ καθαρισταὶ ὡς ἄνθρωποι ἐκτελέσαντες τὸ ἑαυτὸν καθῆκον δύνανται νὰ ὑπάγωσι νὰ κοιμηθῶσιν ἔχοντες τὴν καρδίαν καθαρὰν. Τὸ δὲ αἷμα; Τὸ αἷμα φθάσαν

τὴν κοίτην τοῦ Ἰλισσοῦ τὴν πλατυτάτην διοχετεύεται ἐν αὐτῇ καὶ σχηματίζει λίμνην ὁμοίαν ἐκεῖνης, ἣν διατείνονται οἱ Συναξαρισταὶ ὅτι θὰ εὐρωμεν ἐν τῇ Κολάσει ἐκ πίστεως κτλ. Συμπεραίνει δὲ ἡ ἐπιτροπὴ ὅτι τοιοῦτο εἶνε τὸ χροῖμα αὐτῆς, διότι δυστυχῶς δὲν κατῴρθωσεν ἀ βεβαιωθῇ ἐπειδὴ πλησιάσασα πρὸς τὸν καταρριφθέντα τοίχον τὸν σχηματίζοντα τὸ στόμιον τῆς διεξόδου τοῦ αἵματος, ὅπως ἴδῃ καὶ μετρήσῃ τὸ μῆκος καὶ πλάτος καὶ ἐκτασιν, τουλάχιστον διὰ τοῦ βλέμματος, τῆς λίμνης ταύτης τοῦ αἵματος τούτου διὰ τὴν δυσωδίαν ἠσθάνθη, αὕτη ἡ καὶ παλαιόθεν μὲν πρὸς τὰς βαρεῖας ὁσμὰς ἐξοικειωθείσα, ἐσχάτως δὲ ἐκ νέου συνειθίσασα κατὰ τὴν περὶ τὸ Β. νεκροταφεῖον περιοδεῖαν, ὥστε ἀναγκάσθη νὰ ἀποσυρῇ ἀπρακτος.

Ἄν ποτε ὁ καλοκάγαθος Θεὸς εὐδοκήσῃ νὰ βρέξῃ βραγδαϊοτέραν βροχὴν, ὥστε ὁ κλεινὸς Ἰλισσὸς νὰ καταβῇ ἐν εἰδει χειμάρρου, — τότε τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, διερχόμενον διὰ τοῦ μέρους τούτου παρασύρει καὶ τὸ λιμνάζον αἷμα. Ἄν ὁμῶς τοιοῦτό τι δὲν συμβῇ, — καὶ δυστυχῶς δις ἢ τρίς μόνον τοῦ ἔτους συμβαίνει, — τὸ ἐκ τῶν σφαττομένων ζώων ἐκχεόμενον αἷμα συναθροϊζόμενον ἐκεῖ μεγεθύνει κατὰ πλάτος, βάθος καὶ μῆκος τὴν πρωτάκουστον εἰς τὰ χρονικά τῆς ὑδρολογίας λίμνην, δι' ἣν παρωδούντες τὸ τοῦ Κάτωνος θὰ ἠδύνατο νὰ εἴπῃ: Ὡ Ἰλισσέ, ὁπόσαι ἀσχημῖαι ἐν τῇ κοίτῃ σου διαπράττονται.

Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε λεχθέντων ἐξάγεται φανερά ὅτι τὸ ζήτημα καὶ τῆς νηπιωδестаτῆς καθαριότητος εἶνε τόσῳ γνωστὸν κατὰ τὰ ἐξωτερικώτερα μέρη τῆς πόλεως, ὅσῳ καὶ ἡ κινεζικὴ γλῶσσα καὶ καθαρώτατα ἀποδεικνύεται ὅτι πᾶς νόμος, πᾶν Β. διάταγμα, πᾶσα ἀστυνομικὴ διάταξις περὶ καθαριότητος ἐγένετο διὰ μόνους τοὺς ραγιαδες τοὺς

τὸν δρόμον ποτέ. Σήμερον παρεκάλεσα τὸν ἀρχηγόν μου νὰ μοὶ κάμῃ χάριν καὶ νὰ μὲ στείλῃ, ἂν εἶχεν ἐγγράφα νὰ σᾶς διαβιβάσῃ ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας.

— Λέγε, Καρτάτσος.

— Εἰς τὴν Βενετίαν, προτοῦ νὰ ἀναχωρήσωμεν ὀλίγας ἡμέρας, ἐντάμωσεν κάποιον Μηνᾶν, ὅστις ἦτο γνῶριμός μου παλαιός.

— Καὶ τί ἄνθρωπος ἦτον αὐτός;

— Γραικός.

— Πόθεν τὸν ἐγνώριζες;

— Ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, εἶπεν ὁ Καρτάτσος τονίζων τὰς λέξεις ταύτας διὰ τοῦ βλέμματος καὶ τινος μορφασμοῦ.

— Ποίαν ἐποχὴν; εἶπεν ὁ Σανούτος, μὴ ἐπιτρέπων τὴν τοιαύτην οἰκειότητα.

— Τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν μᾶς εἶχον πιάσει οἱ Γενουαῖοι, ἐμὲ καὶ τὴν αὐθεντίαν σας.

— Ἐπειτα;

— Αὐτὸς ὁ Μηνᾶς ἦτο πιστὸς καὶ ἀφωσιωμένος φίλος τοῦ Ἰωάννου Μούχρα.

Ὁ Σανούτος, ἀκούσας τὸ ὄνομα τοῦτο, ἂν καὶ τὸ ἀνέμενεν, ὠχρίασε κακαφανῶς.

— Καὶ τί γίνεται αὐτός; Δὲν μοὶ εἶχες εἰπεῖ ὅτι ἦτο εἰς τὴν Βενετίαν;

— Ναί, καὶ σᾶς ἔλεγα τὴν ἀλήθειαν.

— Ἐκτοτε τί ἔμαθες περὶ αὐτοῦ;

— Τίποτε δὲν εἰζεύρω. Δὲν τὸν ἐπανεῖδα.

— Τώρα ἔλα εἰς τὸν ἄλλον, τὸν Μηνᾶν. Τί ἤθελες νὰ εἴπῃς περὶ αὐτοῦ;

— Αὐτὸς ὁ Μηνᾶς, ἦτο δευτέρα φορά, ὅπου ἤρχετο εἰς τὴν Βενετίαν. Τὴν πρώτην φοράν, ὅπου ἦλθε, δὲν εἶχον ἴδεῖ τὸν Μούχραν, οὔτε εἰξευρα περὶ αὐτοῦ. Ποτέ δὲν τοὺς εἶδα ἁμῶν. Ὅταν εἶδα τυχαίως τὸν Μούχραν, εἶχεν ἀναχωρήσει ὁ Μηνᾶς. Ὅταν τὸν ἐπανεῖδα τὴν τελευταίαν φοράν, τὸν Μηνᾶν, ὁ Μούχρας εἶχε γένει ἀφαντος. Τὴν πρώτην φοράν ὁ Μηνᾶς μοὶ εἶπεν ὅτι εἶχε κάποιον φίλον, ὀνομαζόμενον Βενδίκην, ὅστις ἦτο Βενετὸς, ὡς φαίνεται. Τὸν Βενδίκην αὐτὸν ἐγὼ δὲν τὸν εἶδον ποτέ. Ἀλλὰ πρὶν ἐπανέλθῃ ὁ Μηνᾶς, ἔμαθα ὅτι κάποιος Βενδίκης εἶναι ἀρρωστος καὶ τὸν περιποιεῖται κάποιος Φορκίνας εἰς τὴν οἰκίαν τῆς. Ὅταν λοιπὸν ἐπανῆλθεν ὁ Μηνᾶς, ὁ πρῶτος τὸν ὁποῖον συνήντησεν εἰς τὸ καπηλεῖον τῆς Κοκκινούρας, ὅπου ἐσύχναζεν ἐνίοτε, ἤμην ἐγώ. Μὲ ἠρώτησεν ἂν ἔμαθα τί γίνεται ὁ Βενδίκης. Τῷ ἀπήντησεν ὅτι ὁ Βενδίκης εἰς ἐμὲ εἶναι ἀγνωστος, ἀλλ' ἔμαθα ὅτι ἀρρώστησε καὶ εὐρίσκεται εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Φορκίνας. Καὶ ἅμα τῷ εἶπον αὐτὸ, ἐπῆρε τὸν ἀνασασμόν του καὶ ἔφυγε χωρὶς νὰ μὲ ἀποχαιρετίσῃ. Τὴν ἐπαύριον τὸν εὐρίσκω πάλιν. Αἶ, κύρες τὸν Βενδίκην σου, τῷ λέγω. Τὸν ἤυρα, μοὶ λέγει, καὶ ἀναχωροῦμεν μαζύ. Ἀνέλαβε; Εἶναι πολὺ ὑγιής. Καὶ διὰ ποῦ; Διὰ τὴν Πάτμον; Ὡρα καλή. Αὐτὸ ἦτον ὅλον καὶ ὅλον.

(ἀκολουθεῖ)

κατοικοῦντας ἐντὸς τῆς πόλεως, οὐχὶ δὲ καὶ διὰ τοὺς ἐλευθέρους καὶ ἀποπνέοντας καθαρὸν ἀέρα Ἑλλήνας Ἀθηναίους τοὺς κατοικοῦντας τὰ ἐξωτερικὰ μέρη τῆς πόλεως, οἵτινες ἐπὶ τῆς σημαίας αὐτῶν ἐπέγραψαν: «Ἑλληνας τράχηλος ζυγὸν δὲν ὑποφέρει».

Ἡ ἐπιτροπὴ

**Σ. Γούζαρης, Ν. Γαζής, Τ. Λούης,
Γ. Βάφας.**

ΤΟ ΜΗ ΧΑΝΕΣΑΙ ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ

Τὰς ἐορτὰς διήλθομεν ὅπως ἐμπρέπει εἰς ἐπαρχιακὴν πόλιν τῆς Ἑλλάδος, ἥτοι τὰ μεθοιοπίπταμα καὶ ξυλοκοπήματα καὶ τὰ ποδάρια ἔξω τῶν ἀμαξῶν, ἀλλὰ καγκαρεά, δὲν ἔλλειψαν. Οὐδεμίαν ποικιλίαν δύναται τις νὰ εὕρῃ ἐν ταῦθα ἀφοῦ καὶ στρατιωτικῆς μουσικῆς στερούμεθα πρὸ πολλοῦ, ἂν καὶ ἔχομεν τὴν ἀξίωσιν νὰ λεγώμεθα δευτερευουσιάνοι, καὶ κρίμα ποῦ ἔχομεν πατρινὸν ὑπουργόν, ἀλλὰ λησμονήσα ὅτι εἶνε ἐπὶ τῶν ναυτικῶν καὶ μόνον τὰς ναυτικὰς μοσικὰς δύναται νὰ διατάτῃ, δὲν πρέπει δὲ νὰ παραπονούμεθα διότι ἀρκετὸν καιρὸν εἴχαμε τὴν πολὺ μεγάλην εὐχαρίστησιν, χάρις εἰς τὸν ὑπουργόν μας, νὰ φιλοξενώμεν τὸν *Ναύαρχον* Μιούλην καὶ μετὰ τὴν λαμπρῶς κατηρτισμένην μουσικὴν του νὰ διασκεδάζωμεν ἀλλὰ σὰν τᾶφεραν οἱ καιροὶ νὰ γίνουιν ἐκεῖνοι οἱ φοβεροὶ καυγάδες μετὰ τῶν ναυτῶν καὶ Πατρινῶν ἀντάμιδων, ἐστερήθημεν καὶ τῆς μουσικῆς τῆς ναυτικῆς τῆς Ἑλλάς, ἀλλὰ *Παληάνθρωπος*. Ὑπάρχει θιάσος τις παιανίζων κατὰ Κυριακὴν εἰς τὰς πλατείας καὶ ἔχει μάλιστα ἓνα πολὺ μεγάλον τίτλον *Φιλαρμονικὴ μουσικὴ Πατρῶν Ὀρφεὺς* μὴν ἀπορεῖτε διὰ τὸ μπουγιο τοῦ τίτλου, διότι ὁ διευθυντὴς εἶνε Κερκυραῖος, καὶ οἱ Κερκυραῖοι ἀρέσκονται εἰς τοὺς ἐπιδεικτικούς λόγους, τέλος εἰς ὅλα τῶν εἶνε ἐπιδεικτικοὶ καὶ κατὰ τὸν Χοῦδᾶν τὸν αὐτόθι *maestro* τῆς ἰταλικῆς Κεφαλληνία καὶ τὸν ἐν ταῦθα Χωραφᾶν ἐπίσης *maestro* τῆς ἰταλικῆς, ἐπίσης Κεφαλληνία, εἶνε *fatra figura*, καὶ ἡ *Φιλαρμονικὴ μουσικὴ Πατρῶν Ὀρφεὺς*, εἶνε ἐφάμιλλος τῆς τοῦ Πειραιῶς, καὶ ἂν θέλετε μάλιστα μία σκάλα παραπάνω! —

Τὸν νέον τενόρον ἀριχθέντα, ἤκούσαμεν κατὰ πρῶτον εἰς τὸν *Ριγολέτον* προτιμώτερον θὰ ἦτο νὰ μὴν τὸν ἀκούαμεν, τὴν ἐπάθαμε, ἐσφυρίζαμεν τὸν πρῶτον, καὶ τώρα ἐρίχθημεν ἀπὸ τὴν Σκύλλαν εἰς τὴν Χάρυδιν.

Ἡ χθεσινὴ κίνησις τῆς παραμονῆς τοῦ νέου ἔτους ἦτο ἐκτακτος, πλησιάζουμε νὰ τὰς φθάσουμε. Ἀπὸ τῆς πλατείας «Γεωργίου Α'» μέχρι δυτικῆς ἐκκλησίας ἦτο ἀντίτυπον τῆς κινήσεως τῆς ὁδοῦ «Ἑρμοῦ» σας, μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι τὸ διάστημα ἦτο ὀλιγώτερον, ἥτοι ἀπὸ τοῦ Χου τοπούλου ἄχρι παλαιᾶς «Ὁραίας Ἑλλάδος». Παρασυρθεὶς καὶ ἐγὼ ἐκ τοῦ συρφετοῦ τοῦ πλήθους, εἰ σῆλθον εἰς διάφορα καταστήματα καὶ ἠγόρασα μερικοὺς μπουναμάδες, ἐξ ὧν σοῦ στέλνω φίλτατον «Μὴ Χάνεσαι» διὰ τοῦ πρακτορείου τοῦ ἐξῆς: ἓναν καβελλάρη βαστάζοντα κρατοῦντα, ὅπως θέλετε, τὸ καπέλλο τοῦ Χωραφᾶ, ἓνα κομμὸ μετὰ τρία σουρτάκια. εἰς τὸ πρῶτον θέλετε εὕρῃ τὴν μπόζαν τοῦ Δημάρχου ἀλλὰ προσοχὴ μὴ σὰς φύγῃ, εἰς τὸ δεύτερον τὴν ὠραιότητα τῆς κοντράλτο μας, καὶ πάλιν προ-

σοχὴ, καὶ εἰς τὸ τρίτον τὴν Δημοτικότητα ἐνὸς νεαροῦ Δικηγόρου υἱοῦ Δικηγόρου προαλειφόμενου διὰ τὴν πολιτικὴν μία κουκλα κρατοῦσα τὸ μονὸ γιὰλὶ τοῦ Ἀλεξ. Σταματοπούλου, προσοχὴ μὴ τῆς πέσῃ ἓνα μικρὸν μικρὸν κλειδοκύμβαλον, ὅπου ἀντὶ κηροπηγίων διὰ νὰ φωτίξῃ τὸν παίζοντα θέλετε εὕρῃ τὴν μάθησιν τοῦ Παπαλουκά ἥτις φωτίζει κάλλιον δύο κηροπηγίων καὶ τέλος μία ντουλαπίτσα εἰς ἣν ἔχω κρεμασμένον τὸ παράσημον τοῦ Ἀγαπητοῦ, τὴν Βελάδα τοῦ Βασιλοπούλου, ὅχι ἐκείνην ὅπου ἔκοψεν ὁ τροχὸς τῆς Ἀμφιτρίτης, καὶ τὰ Γάντια τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Φιλαρμονικῆς μουσικῆς Πατρῶν Ὀρφεὺς.

Πιστεύω νὰ σὲ εὐχαρίστησα ἀρκούντως, ἀγνοῶ δὲ πῶς θὰ διαθέσῃς τὰ δῶρα μου, οὐχ ἥττον ἐπίτρεψέ μου νὰ σὲ παρακαλέσω διὰ τινὰ ἥτοι τὴν μὲν βελάδαν εἰς τὸν κ. Σταμούλην, τὴν ὠραιότητα εἰς τὴν κ. Ῥοζοῦ, τὴν μάθησιν τοῦ Παπαλουκά εἰς τὸν Τρικούπην, καὶ τὸ παράσημον εἰς ἓνα πρίγκηπα ἢ κόμητα Δὲ Κάστρον.

Ἐπόπτης.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Τὸ ῥωσικὸν ψῦχος ἐπετάθη τόσον φέτος, ὥστε καθημερινῶς ἐν Μοσχᾷ καὶ ἐν Καρτικῷ ἀπαντῶσιν ἄνθρωποι παγωμένους καὶ πεθαμένους. Πυράς ἐν τούτοις καίουν ἐπὶ τῶν δρόμων ἡμέραν καὶ νύκτα. Καὶ μεῖς νὰ ἔχωμεν τόσον ἥλιον καὶ νὰ μὴ μπορούμε νὰ δανείσουμε λίγον καὶ εἰς τοὺς κομπάρους μας, ἀφοῦ δὲν μᾶς κοστίζει καὶ τίποτα.

Θέλετε νὰ μάθετε ποῖαι εἶναι βασιλικά δωρεά; Ἡ ὑπὲρ τῶν θυμάτων ἐκ τῶν πλημμυρῶν τοῦ Νείλου προσφορά τοῦ γέσου Γουλιέλμου τῆς Γερμανίας ἐξ ἐνὸς ἑκατομυρίου φράγκων, διὸ δικαίως τὸ γερμανικὸν Κοινοβούλιον ἐψήφισεν εὐχαριστίας τῷ Αὐτοκράτορι. Μὴ μολύνετε λοιπὸν τὴν ἐξὶν βασιλικὴ καὶ βασιλικὰ, προσροθίσας δι' ἐκτάκτους γενναιότητας, οὐχὶ δὲ διὰ τσιγγούνικας ἐλεημοσύνας καὶ διὰ πρεῖοντα ἀμαρτωλῶν ἐπιχειρήσεων ὁμογενῶν **λοταρδξίδων**.

Καὶ τὸ περιεργότερον ὅτι ἐνῷ ὁ Βίσμαρκ τῷ εἶχε παρουσιάσει δωρεὰν 500,000 μαρκῶν ὁ γηραιὸς Αὐτοκράτωρ πῆρε τὴν πένα καὶ μετέβαλε τὸ 5 εἰς 6, προσθέτας ἀφελέστατα ὅτι τοῦ φαίνεται ἀνυπόφορον αὐτὸς μὲν νὰ ἀναπαύηται ἐντὸς θερμοῦ δωματίου, ὁ δὲ λαὸς του νὰ ταλαιπωρεῖται ὑπὸ ψύχους καὶ ὑπὸ πείνης. Αὐτὸ θὰ πῇ Βασιλεὺς, αὐτὸ θὰ πῇ αὐτοκράτωρ, καὶ ὅχι διοργανωτὴς χωρῶν καὶ ἐπιθεωρητὴς καλλωνῶν. Τί ἔκαμεν ὁ Βασιλεὺς εἰς τὴν καταγγελίαν τοῦ **Μὴ Χάνεσαι**, ὅτι οἱ εὐλογιῶντες τοῦ Γουδζιου **δέρνουν μετὰ τὸ λουρεῖ**. Ἀφοῦ γνωρίζει ὅτι ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργὸς του εἶναι τὸ μεγαλύτεριον τῆς ἀναισθησίας, πῶς δὲν φροντίζει αὐτὸς τοῦλάχιστον διὰ τοιαῦτα ἐγκλήματα ἀνθρωποκτονοῦντα; Καὶ ἂς μὴν εἴπῃ ὅτι αὐτὸς εἶναι ἀνεύθυνος, διότι τοῦ μὲν ὑπουργοῦ του ἐπὶ τέλος τοὺς ῥίχνουμεν, ἀλλὰ κτλ.

Οἱ Ἀγγλοὶ εὐλογιῶντες ποῦ θάπτονται νομίζετε; εἰς τὸ νεκροταφεῖον τῶν. Καὶ τὸ νεκροταφεῖον τῶν ποῦ εἶναι;